

Gastdocentenbrochure

GA VOLUIT, GRIJP JE KANS

Beeld je in: je zit in het vijfde of zesde leerjaar en je moet kiezen wat je gaat doen in het middelbaar. Je weet het echt niet. Op school begrijp je de uitleg over een keuze niet en thuis weten ze ook niet wat de gevolgen zijn van een keuze. Je hebt schrik want je denkt dat je toch niet zal slagen in het middelbaar. Je verstopt je of je laat de keuze maken door iemand anders.

Jongeren uit een maatschappelijk kwetsbare context worden zo onbewust uitgesloten. Ze krijgen niet de kans om een actieve rol op te nemen in de maatschappij.

TAJO wil hier proactief iets aan veranderen. We zetten in op ervaringsgericht leren en groeien, we willen jongeren hun zelfvertrouwen versterken, hen perspectief geven op wat 'later' zoal in petto heeft en hen een lokaal netwerk aanreiken. Ook jij kunt hieraan actief meewerken als gastdocent!

3 REDENEN OM GASTDOCENT TE WORDEN BIJ TAJO

Je werkt vanuit je talent en passie

Als gastdocent kan je de jongeren in je passie meenemen en daardoor kan ook jijzelf groeien en ontwikkelen. Je kan jongeren tonen waarom jij je job of passie zo boeiend vindt, en wat ervoor zorgt dat jij er goed in bent!

Je krijgt een goed gevoel

Je passie en expertise delen geeft voldoening en zelfvertrouwen. Pure kennisoverdracht is zeker niet het hoofddoel van TAJO. Het doel is om jongeren te inspireren en te motiveren tot nieuwsgierigheid om verder te kijken en méér te leren, om hen te laten ervaren wat een bepaalde job of passie inhoudt. We doen dit door kinderen te laten proeven van een wereld die ze niet kennen via ervaringen (zelf doen!) en ontmoetingen (2-richtingsverkeer.)

Je werkt mee aan een mooiere wereld

Je maakt écht het verschil in het leven van jongeren uit een maatschappelijk kwetsbare context.

BESTE GASTDOCENT, JIJ BENT FANTASTISCH!

Jouw inzet en actieve deelname aan een zaterdagatelier is ontzettend waardevol voor TAJO, zowel voor de medewerkers als de jongeren.

In deze brochure geven we je meer informatie over wat een gastdocent in onze organisatie kan betekenen. De filosofie van TAJO vind je gemakkelijk op onze website: www.tajo.be.

Bedankt voor je engagement, we wensen je veel plezier en een zeer fijne ervaring!

Het TAJO –team

Blijf op de hoogte van ons gastdocent- nieuws en de vacatures via de nieuwsbrief, op www.tajo.be/gastdocenten en uiteraard ook via persoonlijk contact.

TAJO IN HET KORT

Je kan het TAJO-team op deze plek vinden:

- in Gent: in de gebouwen van de Zuiderpoort, Gaston Crommenlaan 4n, gelijkvloers ATRIUM, 9050 Gent (Ledeberg)
- in Kortrijk: in het gebouw van Vork (zijingang), Doorniksestraat 60, 8500 Kortrijk

TAJO is een (groeierende) vzw met 12 medewerkers, een Raad van Bestuur, een 1000-tal gastdocenten en plaats voor veel onmisbare vrijwilligers.

TAJO startte in september 2019 met een eerste TAJO-jaar in Sint-Amandsberg, in samenwerking met 7 lagere scholen uit de buurt. Ondertussen begeleidt TAJO er bijna 90 jongeren, verspreid over drie TAJO-jaargangen, en startte de alumniwerking van TAJO er op. In 2020 breidde TAJO de Gentse werking uit naar Brugse Poort/Rabot waar bijna 150 jongeren in drie TAJO-jaargangen elke zaterdag de TAJO-ateliers ontdekken. Hiervoor kan TAJO rekenen op de steun van 11 lagere scholen in de buurt. De TAJO-werking in Kortrijk start op in 2022, waar 65 jongeren uit 6 verschillende lagere scholen in september '22 aan hun TAJO-tocht zullen beginnen.

Elke zaterdag ontvangen we om en bij de 300 TAJO-jongeren, alsook de gastdocenten die de ateliers begeleiden. We werken samen met hen 2 of 3 zaterdagen rond een bepaald thema, de 3de of 4de zaterdag gaan we steeds op uitstap.

JOUW ROL ALS GASTDOCENT

Samen een atelier of TAJO-zaterdag voorbereiden

Aangezien je kenner bent van je vakgebied, betrekken wij je graag bij de inhoudelijke invulling van de TAJO-zaterdagen waarvan het thema gelinkt is aan je vakgebied. Daarom word je, zodra we een zaterdag over je domein organiseren, uitgenodigd op een voorbereidende vergadering. Deze vergadering wordt zo efficiënt mogelijk georganiseerd.

Tijdens deze vergadering legt een TAJO-coördinator eerst uit hoe TAJO's aanpak werkt. Vervolgens bespreken we het inhoudelijke lesprogramma over je domein. De TAJO-coördinator die je begeleidt, komt samen met jou tot een voorstel zodat het zaterdagprogramma en jouw ervaringsgerichte les ('atelier') van daaruit vorm kan krijgen. Indien nodig wordt een tweede overleg ingepland om dit verder af te werken.

Structuur van zo'n TAJO-zaterdag

Een TAJO-dag is ingedeeld volgens een vaste structuur waarvan alleen onder bijzondere omstandigheden wordt afgeweken (bijvoorbeeld bij een excursie). Een vaste structuur is prettig en duidelijk voor de jongeren, en maakt het mogelijk om veel te doen in relatief korte tijd.

De jongeren komen naar TAJO op zaterdag van 11u00-14u30. Er zijn 3 ateliers van 30 minuten voor de lunch en 3 ateliers van 30 minuten na de lunch. Vanuit ervaring bij TAJO en andere weekendscholen weten we: twee keer anderhalf uur volstaat om echt iets te kunnen doen en is tegelijkertijd ook ongeveer het maximum voor het concentratievermogen van de jongeren. Er wordt zoveel mogelijk (samen)werkend geleerd met de jongeren. Concreet betekent dit dat je als gastdocent jouw ervaringsgericht atelier van 30 minuten die dag vier keer geeft, aan verschillende groepjes jongeren:

- 11u-11u30: openingsatelier
- 11u30-12u: atelier 1/2/3/4: telkens in groepjes van max. 5 jongeren
- 12u-12u30: atelier 1/2/3/4: telkens in groepjes van max. 5 jongeren
- 12u30-13u: lunchpauze
- 13u-13u30: atelier 1/2/3/4: telkens in groepjes van max. 5 jongeren
- 13u30-14u: atelier 1/2/3/4: telkens in groepjes van max. 5 jongeren
- 14u-14u30: reflectieatelier

De meeste TAJO-dagen maken onderdeel uit van een thema dat meerdere lesdagen beslaat. Deze thema's hebben een duidelijk leerdoel en de lessen waaruit zij zijn opgebouwd, hebben een heldere samenhang. Hetzelfde geldt binnen een lesdag: de dag zelf heeft een duidelijk leerdoel en de lesonderdelen kennen een logische samenhang.

Voorstelling bij aanvang van een zaterdag

Jezelf voorstellen

Elke TAJO-zaterdag begint met een introductie van alle gastdocenten. Op deze manier breken we het ijs tussen de jongeren en de gastdocenten, en kunnen de jongeren zich identificeren met alle volwassenen met wie ze kennis maken.

Je maakt direct een open indruk als je jezelf voorstelt op een enthousiaste, eenvoudige en vraagstellende manier. Als je de jongeren vanaf minuut 1 triggert, heb je ze de hele dag mee.

Let op: houd je voorstelling kort. Bij een monoloog van meer dan drie minuten verliezen jongeren al snel hun aandacht. Hou er ook rekening mee dat de jongeren oprecht geïnteresseerd zijn in jou als persoon en niet alleen in jou als vakexpert waardoor persoonlijke vragen over je leeftijd of afkomst ook aan bod kunnen komen.

Mogelijke vragen die je kunnen inspireren:

Wie ben je? Wat wilde je worden toen jij jong was en waarom? Hoe was jij als jongere op tienjarige leeftijd? Wat vonden jouw ouders daarvan, van jouw plannen? Waar was jij als kind goed in? Wanneer wist jij dat jij XXX wilde worden? Ben je blij met jouw keuze/beroep? Wat is jouw beroep? Hoe ziet jouw werkdag eruit? Wat vind jij het leukste aan jouw beroep? Wat is er moeilijk aan jouw beroep? Wat is het vreemdste dat je ooit hebt meegemaakt in jouw beroep? Wat is de beste/slechtste herinnering uit je loopbaan? Waarom zou je het nu anders of op dezelfde manier aanpakken? Neem eventueel een voorwerp mee dat je kan gebruiken bij je voorstelling!

Je vakdomein voor te stellen

Tijdens een eerste TAJO-dag rond een bepaald thema stellen we het vakdomein altijd voor. Hierin heb je een belangrijke taak als vakexpert.

Enkele tips

Stel veel vragen en stimuleer jongeren om ook vragen aan jou te stellen. Hun vragen en antwoorden geven je inzicht in hun belevingswereld en interesses, zodat je je verhaal daarop kunt aanpassen met voorbeelden, metaforen of anekdotes. Vragen die later in jouw verhaal aan bod komen, kan je in de wacht zetten: "Doe de vingers maar naar beneden, ik maak eerst mijn verhaal af en kom dan terug bij je vraag".

Zie ook het onderdeel "communicatietips".

Ateliers begeleiden op zaterdag

Het onderdeel van een TAJO-dag waar je een zeer belangrijke rol speelt, zijn de TAJO-ateliers. De jongeren komen in kleine groepjes bij je langs en werken vervolgens een tijdje interactief met je samen. Jouw atelier geef je zo vier keer, telkens aan andere groepjes van ongeveer 5 jongeren.

Een motiverende start

Stel jezelf (nogmaals) kort voor aan de jongeren. Vertel hoe je iets zelf vroeger vond; jongeren zijn daar vaak heel nieuwsgierig naar! Dit verlaagt de drempel tussen jou en de jongeren waardoor zij actiever zullen deelnemen. Noem ook de jongeren bij hun naam als je hen aanspreekt.

Vertel heel kort, enthousiast en gestructureerd wat de jongeren tijdens jouw atelier zullen leren opdat ze weten wat hen te wachten staat. Steek echter geen lange monoloog als introductie op jouw atelier af.

Wees de moderator

Stimuleer de jongeren om zelf na te denken of om hun handen uit de mouwen te steken. Eenrichtingsverkeer werkt niet. Stimuleer de jongeren om hun mening te formuleren en deze te onderbouwen met argumenten. Coach de jongeren om het tijdens een debat te hebben over het 'waarom' en de maatschappelijke relevantie van hun argumenten. Daag de jongeren uit door vragen te stellen die hen doen nadenken ("wat als...?", "wat zou er gebeuren als...", "wat denken jullie hiervan...", ...).

Structuur geven helpt altijd

Geef de jongeren duidelijke opdrachten (met een tijdsaanduiding). Verdeel taken onder de jongeren: jij schrijft, jij leest voor, jij vertelt het aan de klas, enz. Probeer op die manier alle jongeren ergens verantwoordelijk voor te maken. Geef een drukke, dominante, aanwezige jongere één duidelijke taak. Daardoor zal hij/zij beter meedoen met het atelier.

Jongeren die vragen blijven stellen terwijl de meeste andere leerlingen het al hebben begrepen, kan je koppelen aan een jongere die goed (en geduldig) kan uitleggen, zodat de rest van het groepje kan doorwerken.

Stille jongeren vragen net zo goed om aandacht en hulp. Probeer niet alleen aandacht te schenken aan extraverte aandachtvragers. Leer de jongeren naar elkaar te luisteren. Ze gaan automatisch door elkaar en op elkaar reageren. Stimuleer ze om elkaar te laten uitspreken.

Moedig de leerlingen aan...

...om alle opdrachten mee te doen. Jongeren veinzen soms ongeïnteresseerdheid als zij iets niet durven of denken dat ze iets niet kunnen. Vertrouwen en aanmoediging zijn daarom voor alle jongeren belangrijk (niet alleen voor diegenen die al goed meedoen). Bereidt je groepje tijdens jouw atelier ook een **presentatie** voor? Leer hen dan hoe ze het best voor een grote groep spreken (zoals luid en duidelijk spreken, gestructureerd een verhaal vertellen, actieve lichaamshouding aannemen). Laat hen de presentatie enkele keren oefenen tijdens je atelier. Als er meerdere kandidaten zijn om te presenteren, dan duid je best pas op het einde van het atelier iemand aan. Dat kan degene zijn die het beste heeft meegedaan of werk met een lotingssysteem. Als je voor het einde iemand aanduidt, bestaat het risico dat er onnodige discussie ontstaat die het atelier verstoort.

Gebruik humor en complimenteer...

...waar je kan, beloon goed gedrag! Jouw compliment is van onschatbare waarde voor de jongeren en hun motivatie. Zet jongeren die niet willen of kunnen samenwerken uit elkaar of ga er zelf tussen zitten. Zo stimuleer je iedereen om mee te doen met jouw atelier, zonder dat je je moet boos maken.

Verwijs geregeld naar de afspraken door **gewenst gedrag te benoemen**: complimenteer de jongeren steeds wanneer zij zich goed gedragen of iets moois hebben gemaakt. Andere jongeren zullen erdoor aangemoedigd worden om zich even goed te gedragen of even goed hun best te doen.

Spreek jongeren ook aan op ongewenst gedrag zodra je het ziet. Ga daarbij niet in discussie: jij hebt de leiding in jouw groepje. Geef jongeren met onwenselijk gedrag een rol. Als dat niet werkt, laat ze dan maar even vervelend doen: negeer hun "aanstellerij" en tracht jouw aandacht te concentreren op jongeren die wel meewerken. De TAJO-coördinatoren zullen je ondersteunen in het afkeuren van ongewenst gedrag. In principe nemen zij de lead ter zake, haal hen er dus gerust bij!

HEEL PRAKTISCH

Dit mag je als gastdocent van TAJO verwachten

- Je bent verzekerd voor burgerlijke aansprakelijkheid en ongevallen.
- Je ontvangt geen financiële vergoeding maar krijgt wel een fantastische, verrijkende ervaring in de plaats. Indien je wenst (op verzoek) kan je een kilometervergoeding (€0,20/km) krijgen.
- Maak je andere onkosten in functie van TAJO, dan betalen we die terug. Je spreekt op voorhand met je contactpersoon af welke onkosten je kunt indienen. Zorg voor een betalingsbewijs.
- Je bent van harte welkom op de diploma-uitreiking van de TAJO-jongeren van het 3de jaar, en op de events die georganiseerd worden voor onze gastdocenten!

Dit vraagt TAJO van de gastdocenten

- We rekenen echt wel op jou. Zonder jou valt de TAJO-zaterdag in het water...
- Kan je toch door onvoorziene omstandigheden niet komen, verwittig dan zo snel mogelijk je contactpersoon.
- Als gastdocent van TAJO ben je een ambassadeur van onze organisatie. We verwachten dat je gelooft in onze visie én die ook uitdraagt.

OMGAAN MET DE JONGEREN

De TAJO-normen

Groepssamenstelling

Soms is het verschil in afkomst tussen de jongeren groot. We letten erop dat iedereen de aandacht en ondersteuning krijgt die hij of zij nodig heeft.

Verbinding met de samenleving

Normen, leefregels en beleefdheidsregels gelden ook voor jongeren uit een maatschappelijk kwetsbare context. Spreek de jongeren aan op hun verantwoordelijkheid en motiveer hen dit na te leven.

Contact houden na het atelier/de uitstap

Soms bouw je al een band op met de jongere op een zaterdag of tijdens een uitstap. Misschien wil je wel contact houden achteraf. Dat kan uiteraard. Toch raden we je af om zomaar je gsm-nummer of adres door te geven. Houd hier ook rekening mee als je mensen toevoegt op Facebook. Doe je dit toch, maak dan zeker duidelijke afspraken.

Respect

Spreek niet óver de jongere, maar mét de jongere. Bespreek gevoelige zaken niet waar anderen bij zitten. Als je even je ei kwijt moet bij een medebegeleider, doe het dan niet waar anderen bij zijn.

Discretie

Je gaat discreet om met de informatie die je hebt ontvangen over de jongere.

Waarden

Iedereen heeft een eigen geschiedenis en een eigen moreel aanvoelen. Er kan al eens een spanningsveld ontstaan tussen je eigen waarden en die van een jongere. Als begeleider kun je jouw gewoontes, waarden en normen niet opdringen. Je kunt wel met de medebegeleiders spreken over waar je het moeilijk mee hebt. Probeer afspraken te maken waarbij iedereen zich goed voelt.

Je hebt een voorbeeldfunctie. Is er afgesproken dat niemand rookt tijdens de uitstappen, dan doe je dit ook niet. Komt er 's middags enkel water op tafel, dan drink je geen bier of cola.

Medicatie

De coördinator is verantwoordelijk voor het toedienen van medicatie. Als vrijwilligers mag je enkel medicatie geven wanneer de coördinator hier expliciet om vraagt en je dit ook zelf wil doen.

Communicatietips

Kan een jongere zich **moeilijker verstaanbaar** maken? Probeer aandachtig te luisteren, ook al moet je het vijf keer opnieuw vragen. Zo laat je iemand voelen dat je hem/haar wil begrijpen. Ook wie niet gemakkelijk praat, heeft vaak heel wat te vertellen.

Blijkt het voor iemand moeilijk om **meervoudige opdrachten** tot een goed einde te brengen? Deel ze dan in verschillende stappen in. Geef ze één voor één aan de jongere.

Abstracte begrippen als hoeveelheid, grootte, afstand ... zijn soms moeilijk te begrijpen. Ook beeldspraak, metaforen of zegswijzen kunnen voor verwarring zorgen. **Less is soms more: eenvoudige taal kan helpen zonder dat het betuttelt.**

Spreek in een **eenvoudige taal** met korte zinnen, wél met een volwassen intonatie. Niet alle jongeren beheersen de taal even vlot. Als een jongere een woord niet begrijpt, probeer het dan uit te leggen. Als dat niet lukt, kan een vertaling van het woord naar het Frans of Engels helpen.

Maak alles zo **concreet en praktisch** mogelijk. Wat je kunt zien, smaken, voelen, horen en ruiken, is veel gemakkelijker te begrijpen.

Controleer of de jongere je **begrepen** heeft. Soms knikken jongeren 'ja', ook als ze het niet begrepen hebben. Ook sociale wenselijkheid speelt al eens mee. Dan probeert een jongere in te schatten welk antwoord je wil horen omdat hij/zij jouw goedkeuring belangrijk vindt.

Bij de uitleg van een opdracht, is het belangrijk om **eerst die uitleg helemaal af te maken**, voor je de jongeren vragen laat stellen. Zo behoud je de structuur van je uitleg en verlies je minder tijd. Blijkt het voor iemand moeilijk om **meervoudige opdrachten** tot een goed einde te brengen? Deel ze dan in verschillende stappen in. Geef ze één voor één aan de jongere.

Houd oogcontact met de jongeren en noem hen steeds bij naam als je hen aanspreekt. Ze dragen een naamkaartje. Op die manier zijn de jongeren meer betrokken bij je verhaal.

Wees geduldig met verlegen jongeren als je hen een vraag stelt; ze hebben soms gewoon iets meer tijd nodig om op een antwoord te komen of het antwoord te formuleren. Je kunt ze ook een beetje op weg helpen door de vraag **nét** iets anders te verwoorden of een hint te geven.